

VG

METODERAPPORT SKUP 2016:

ADVOKAT- AVSLØRINGEN

Av Bjørnar Tommelstad
og Rolf J. Widerøe

Advokat-avsløringen

INNSENDERE:

Bjørnar Tommelstad og Rolf J. Widerøe

TAKK TIL:

Natalie Remøe Hansen, Benjamin Ree, Tom Byermoen, Tore Kristiansen, Thor Benjamin Brekken, Lars Håkon Grønning og Anders Sooth Knutsen.

PUBLISERT:

Fra 15. juni 2016. Arbeidet fortsetter i 2017.

<http://www.vg.no/spesial/2016/advokaten/>

<http://www.vg.no/spesial/2016/sabotasjeplanen/>

<http://www.vg.no/spesial/2016/utpresserne/>

KONTAKTPERSON:

VG ved Bjørnar Tommelstad og Rolf J. Widerøe

Pb. 1185 Sentrum

0107 Oslo

Tlf: 988 66 752 (Bjørnar) eller 913 79 538 (Rolf)

REDAKSJON:

Verdens Gang

Pb. 1185 Sentrum,

0107 Oslo

Sentralbord: 22 00 00 00

Innhold

1. INNLEDNING	3
2. SLIK STARTET DET	3
3. METODER OG KILDEBRUK	3
3.1 Den mystiske «Daniel»	3
3.2 Bortkastet research.....	4
3.3 Møtet med assistenten.....	5
3.4 Tilbud: 100.000 kroner	5
3.5 Torpedoen	6
3.6 Stemmeanalytiker	7
3.7 Gatelangs etter voldtektsofferet.....	8
3.8 Oppfølging	10
3.9 Spaning	11
3.10 Den første publiseringen	11
3.11 Saken tar ny vending.....	12
3.12 Jakten på utpresserne.....	12
3.13 Skjult venneskop på Facebook	13
3.14 Facebook Graph-søk.....	14
3.15 Sporing på datingnettsted	14
3.16 Spurte alle i VG om hjelp.....	15
3.17 Slik fant vi pengesporene	15
3.18 Svenske krimregistre	16
3.19 Brevskrivning	17
3.20 Folkeregister.....	18
4. DETTE ER NYTT	19
5. KONSEKVENSER	19

1. INNLEDNING

20. mai 2015 spurte advokat Amir Mirmotahari (39) en torpedo om å kidnappe et voldtektsoffer i forkant av en rettssak i Oslo tingrett. Målet var å få saken henlagt og klienten hans løslatt.

I samme samtale spurte han torpedoen om å sabotere en nattklubb i Fredrikstad.

Hele samtalen ble tatt opp på lyd.

Lydopptaket havnet i hendene til kriminelle, som brukte det til omfattende pengeutpressing av Mirmotahari.

Dette er historien om hvordan VG først avslørte advokaten.

Og deretter avslørte advokatens utpressere Maher El Natour og Fredrik Karlsen.

2. SLIK STARTET DET

De store avsløringene starter ofte i det små. Slik var det også denne gangen. 23. januar publiserte VG en helt vanlig «sidetopp». En enkel nyhetssak om at Osloadvokaten Amir Mirmotahari var utestengt fra Oslo fengsel etter å ha lånt bort mobiltelefonen sin til en innsatt på besøksrommet.

Samme dag ringte det en svensktalende mann til en av VGs reportere.

Mannen i telefonen kalte seg «Daniel». Han ville ikke oppgi etternavnet sitt. Han fortalte at han jobbet i et sikkerhetselskap i Sverige som hadde spesialisert seg på overvåkning og avlytting. Han ville heller ikke oppgi navnet på sikkerhetselskapet.

«Daniel» fortalte at han jobbet mest i Sverige, men det hendte at det dukket opp saker i Norge også. Han hevdet å kjenne til flere svært pikante saker i Norge. Men Mirmotahari var grunnen til at han ringte denne dagen.

– Jeg sitter på et lydopptak hvor han advokaten planlegger å kidnappe et voldtektsoffer for å hindre at hun forklarer seg i rettssalen. Og han har planlagt å bombe et utested, fortalte «Daniel».

3. METODER OG KILDEBRUK

3.1 Den mystiske «Daniel»

«Daniel», som han kalte seg, var en krevende mann å holde kontakt med. I perioder kunne det være kontakt hver dag, men så kunne det gå uker mellom hver gang han svarte på telefonen – som hadde et uregistrert, svensk nummer.

Fra første telefonsamtale 23. januar skulle det gå over tre måneder før vi faktisk fikk høre deler av selve lydopptaket. Det ble gjort flere forsøk på å få møte eller snakke med «Daniel» på skjerm over Skype, men han ville ikke.

«Daniel» forklarte at det kunne ødelegge for jobben hans i sikkerhetsbransjen. Det var viktig for ham å holde en lav profil, ikke bli gjenkjent.

Tidlig i dialogen kom «Daniel» med opplysninger som tydet på at sikkerhetsselskapet jobbet – i beste fall – i en slags gråsoner av bransjen. Det var snakk om avlytting, GPS-sporing og spaning. Og det var snakk om kongehuset, korrupte politikere og politifolk.

«Daniel» var god til å snakke.

Lenge trodde vi på det han fortalte, men jo mer han fortalte jo større ble skepsisen: Hvem var denne mannen? Var det profesjonelle kriminelle med økonomisk motiv vi hadde dialog med?

Vi valgte å holde kontakt. Vi ønsket å få ut flest mulig opplysninger fra «Daniel». Det var noe med måten han snakket om lydopptaket på. Han var konsekvent i det han fortalte. Målet vårt var å komme i posisjon for å få høre det – aller helst få en kopi av det.

I telefonsamtalene ga «Daniel» små drypp om innholdet på lydopptaket, om voldtektsofferet og om utestedet som skulle bombes. Han fortalte at torpedoen het Raein Rueintan og han fortalte at opptaket var blitt gjort i mai 2015.

Han fortalte også at Mirmotahari var blitt stoppet, men ikke detaljene om hvordan det skjedde.

Etter hver eneste telefonsamtale ble det laget grundige notater, slik at vi ikke skulle «miste» viktig informasjon. Alt «Daniel» fortalte om lydopptaket, om seg selv og om sikkerhetsselskapet ble skrevet ned i notatene.

Det skulle bli avgjørende senere.

3.2 Bortkastet research

I telefonsamtalene fortalte «Daniel» at han hadde jobbet i sikkerhetsselskapet i ti år. Den administrerende direktøren i selskapet het «Patrick» og de hadde kontorer i Stockholm, fortalte han.

Videre fortalte han om oppdrag han hadde vært på med svenske journalister i Libanon. Det hele virket troverdig. Ut fra tidligere erfaring fra personsøk måtte det være mulig å spore opp «Daniel» eller sikkerhetsselskapet.

I Sverige finnes det nok av Daniel-er og Patrick-er (den angivelige direktøren) som jobber i sikkerhetsbransjen, i hvert fall ifølge treffene vi fikk på sider som www.allabolag.se, www.proff.se og www.ratsit.se.

Vi brukte dager og uker på å jakte i de svenske registrene, men fant ikke noe som vi fikk til å stemme. Vi snakket med kilder som burde vite om sikkerhetsselskaper som opererte på den måten «Daniel» fortalte, men heller ikke dette ga resultater.

Men så: I slutten av april fikk vi endelig overtalt «Daniel» til et møte. Men han ville ikke være der selv - i stedet ville han sende en assistent. I en telefonsamtale hadde han introdusert en assistent i sikkerhetsselskapet. Assistenten het Fredrik og snakket norsk. Heller ikke han ville oppgi etternavnet sitt.

3.3 Møtet med assistenten

27. april reiste vi til Sverige og møtte Fredrik på Radisson-hotellet i Solna utenfor Stockholm. Møtet var avgjørende for oss av flere årsaker. I over tre måneder hadde vi hørt om lydopptaket. Denne dagen fikk vi bekreftet at det eksisterte.

Fredrik spilte av deler av opptaket.

Som med telefonsamtalene gjennom vinteren, ble det gjort fyldige notater fra møtet. Under møtet tok vi ikke notater for å la samtalen flyte mest mulig. Umiddelbart etter møtet satte vi oss ned og skrev det vi husket fra samtalen. Vi skrev hvert vårt notat for å få med oss så mange detaljer som mulig. Fredrik fortalte at det ikke var han som avgjorde om vi kunne få en kopi, det måtte vi ta på telefonen med «Daniel».

Fredrik var en utadvendt og hyggelig mann. Han var lett å forholde seg til da vi møtte ham. Han snakket østlandsdialekt. Vi forsøkte å få han til å fortelle mer om seg selv, men han ga lite. Men at vi denne aprildagen fikk sett ansiktet hans skulle – flere måneder senere – vise seg å være avgjørende for del to av dette prosjektet.

I forkant av møtet på hotellet utenfor Stockholm diskuterte vi lenge om vi skulle ta i bruk skjult kamera for å sikre oss dokumentasjonen vi ble fremlagt på lyd og bilde. Vi endte opp med ikke å gjøre det. Vi var opptatt av å skape tillit til personene vi hadde snakket med på telefon i flere måneder.

Det aller viktigste for oss var å få en kopi av hele lydopptaket.

3.4 Tilbud: 100.000 kroner

I uken etter møtet var «Daniel» og Fredrik utilgjengelige. Vi skjønnte at noe måtte ha skjedd, men forsto ikke hva det kunne være. Hadde vi sagt eller gjort noe som skulle tilsi at de brøt kontakten med oss?

Da «Daniel» til slutt svarte, fortalte han nok en gang om hvordan Mirmotahari var blitt stoppet. Men denne gangen ga han litt mer tilleggsinformasjon: I en telefonsamtale 8. mai fortalte han at advokaten hadde betalt 560.000 kroner for en harddisk med lydopptaket.

Nå følte vi oss sikre på at vi sto overfor profesjonelle utpressere. Kriminelle. Sammen med vår leder hadde vi løpende diskusjoner om at vi nå kunne være en del av en utpressing – at «Daniel» sin kontakt med VG ble brukt til å presse Mirmotahari for penger. Det var en etisk krevende diskusjon. Et åpenbart alternativ var å bryte kontakten for å unngå at vi ble brukt som pressmiddel mot advokaten. Det andre alternativet var å grave videre for å forstå spillet VG nå var viklet inn i. Vi valgte det siste. Vi ønsket å vite mer om lydbåndet før vi eventuelt la saken bort.

I den videre kontakt med «Daniel» hadde vi et håp om å få en kopi av lydopptaket. Vår foreløpige vurdering fra det vi hadde hørt av samtalen på lydopptaket var krystallklar: Det fremsto som planlegging av en alvorlig straffbar handling, det var etisk og moralsk forkastelig og det hadde stor offentlig interesse at en respektert forsvarsadvokat opererte på denne måten. Ja, det var sannsynlig at båndet ble brukt i en utpressingssak. Likevel kunne det ha offentlig interesse.

Men det fremsto som umulig å skrive saken om advokaten og voldtektsofferet uten å ha dokumentasjon: Vi måtte skaffe en kopi av lydopptaket.

I den første samtalen 23. januar 2016 hadde «Daniel» fortalt at han var «rystet over» og at «offentligheten fortjente å vite om» advokat Mirmotahari. Han ville gi en kopi av lydopptaket til VG.

Nesten fire måneder senere – i første halvdel av mai – var tonen endret. Nå ville «Daniel» og assistenten Fredrik at VG skulle betale 100.000 kroner for en kopi.

For VG var det ikke aktuelt å betale. Gang på gang forsøkte vi å argumentere med offentlighetens interesse og sakens alvor, men det førte ikke fram. De ønsket penger.

Til slutt brøt de to mennene all kontakt med oss.

For første gang begynte vi å miste troen på at det var mulig å komme i mål med prosjektet. Vi hadde ikke opptaket eller nødvendig dokumentasjon, og vi visste ikke identiteten til «Daniel» eller Fredrik.

I et oppsummerende møte på VG-huset i mai, diskuterte vi oss fram til at det kun var ett halmstrå igjen: Raein Rueintan, torpedoen som «Daniel» hadde fortalt om i den innledende kontakten i januar.

3.5 Torpedoen

Høsten 2015 ble Raein Rueintan utvist til Iran – med varig innreiseforbud til Norge. Det var en enkel sak å finne profilen hans på Facebook. Men vi visste ikke hvordan han ville reagere når vi tok kontakt. Vi ønsket ikke bare å sende en melding til ham på Facebook. Vi ville snakke med ham.

Vi bestemte oss for å ringe. Gjennom kildearbeid klarte vi å få tak i det iranske telefonnummeret til Rueintan. Han bodde i Iran, landet han var utvist til. Vi ringte direkte til ham og la frem hva vi jobbet med.

Kunnskapen vi hadde om lydopptaket, etter å ha hørt deler av det på hotellet i Solna, gjorde det nok enklere for torpedoen å snakke om det. Han fikk et inntrykk av at vi visste det meste.

Torpedoen fikk aldri vite om den kontakten vi hadde hatt med «Daniel» og Fredrik. Bakgrunnen for det var at vi på dette tidspunktet ikke visste relasjonen mellom de tre mennene.

Samarbeidet de? Var de venner? Uvenner? Var det noen sikkerhetsmessige forhold vi måtte ta hensyn til? Ikke noe av det visste vi noe sikkert om.

Vi hadde gjort grundige undersøkelser av torpedoen opp mot domstolene og andre kilder. Vi hadde funnet ut at han var straffedømt flere ganger, blant annet for vold og narkotika.

Vi kjente også til at han hadde vært et sentralt vitne i minst en drapssak, hvor han var på åstedet med drapsmannen da en mann ble likvidert på åpen gate i Oslo.

Dette var bakteppet da vi tok kontakt med ham om saken. Målet vårt var å få ham til å hjelpe oss til å få tak i lydopptaket.

Det han fortalte oss da vi tok kontakt i slutten av mai, var at han hadde fått hjelp av noen svenske kontakter til å sikre lydopptaket av samtalen med Mirmotahari. Så lenge torpedoen ikke nevnte disse ved navn, følte ikke vi for å spørre ham så mye om det heller.

Vi hadde mange samtaler og meldingsutvekslinger med torpedoen om lydopptaket. Han fortalte sin versjon. Til slutt var han overbevist – og sa han ville sende oss opptaket.

Lørdag 21. mai kom gjennombruddet: Da sendte torpedoen lydopptaket til oss.

Det var bare en hake: Vi oppdaget umiddelbart at kopien vi fikk var en redigert versjon. Ræin Ruentain hadde redigert bort sin egen stemme.

Kun et par steder kunne vi høre stemmen hans.

Vi startet undersøkelser: Først fikk vi en lydtekniker i VGTV til å undersøke hvor i lydopptaket det var klippet. Samtidig satt vi oss ned med notatene fra møtet i januar for å sammenligne. Etter noe arbeid kunne vi konkludere med at det ikke var klippet der Mirmotahari snakket.

3.6 Stemmeanalytiker

Noe av de første vi gjorde etter at lydopptaket var i hus, var å hente inn tidligere intervjuer med advokat Mirmotahari. I NRK-arkivet fant vi flere intervjuer han hadde gitt i forbindelse med andre saker.

Så sendte vi lydopptaket og de fem referanseprøvene til førsteamanuensis (emeritus) Arne Kjell Foldvik ved lingvistisk institutt på NTNU. Han er tidligere brukt som sakkyndig i rettssaker – for å analysere om tiltaltes stemmer er den samme som man hører på telefonavlytting.

Oppdraget hans var å analysere om stemmen fra lydopptaket var stemmen til mannen som ble intervjuet av NRK. Han fikk ikke vite hvem som snakket på opptakene, utover at det var en advokat. Foldvik konkluderer ut fra denne skalaen:

Identitet eller ikke-identitet mellom ukjente og kjente stemmer

1 - kan ikke vurderes (materialet er av en slik kvalitet at det ikke kan trekkes noen entydig konklusjon)

2 - er mulig

3 - er sannsynlig

4 – er meget sannsynlig

5 – er hevet over rimelig tvil

Uten at vi er eksperter på det, så går det frem av Foldviks rapport han blant annet baserer arbeidet sitt på det som heter «akustiske observasjoner» og «auditive observasjoner». Selv skriver han om metodene han bruker for auditive observasjoner i rapporten han sendte til VG 31. mai:

«Til alle laboratorieundersøkelsene som har blitt foretatt, er det den såkalt kombinerte auditiv-instrumentelle metoden som er blitt brukt. Dette er den internasjonalt aksepterte standardteknikken for rettslig taleridentifisering. Ved bruk av den spesialutviklede signalprosesseringsprogramvaren Praat, versjon 6.0.18, og elektronisk utstyr kvantifiseres og dokumenteres ekspertens oppfatninger basert på klassisk fonetisk analyse. Både akustiske og auditive fenomen kan uttrykkes ved hjelp av tallskalaer.

I denne saken var det datamaskinbasert grunntone-frekvensuttrekking som var spesielt relevant.»

Konklusjonen til Foldvik var 4 – meget sannsynlig. Han skriver:

«[...] er konklusjonen at det er meget sannsynlig at det er den samme personen som snakker i «lydfil_advokat.wav» og de fem NRK-opptakene.»

For oss ga det en ekstra trygghet. Begge hadde snakket med Mirmotahari tidligere i forbindelse med straffesaker hvor han var forsvarer, men ingen av oss hadde hatt mye med ham å gjøre. I hvert fall ikke på en slik måte at vi kunne slå fast at det var hans stemme.

Vi ønsket å ha analyse-rapporten da vi skulle konfrontere Mirmotahari, i tilfelle han ville nekte for at det var han som snakket. Vi hadde den med oss til møtet med ham 15. juni.

Men Mirmotahari nektet ikke, han erkjente at det var han som snakket. Så vi behøvde ikke legge fram analytikerens rapport på bordet. Uansett var det en viktig kvalitetssikring av vår egen dokumentasjon.

3.7 Gatelangs etter voldtektsofferet

Den neste oppgaven for oss var å finne voldtektsofferet som det ble snakket om i lydopptaket. Fordi «Daniel» i løpet av vinteren hadde fortalt oss når lydopptaket ble til – i mai 2015 – hadde vi en formening om når saken hadde vært for retten.

Men domstolens berammingslister hjalp oss ikke. Mirmotahari hadde ikke hatt noen voldtektssaker i mai 2015, ifølge listene. Vi fant saken først da vi ba om innsyn i alle Mirmotaharis oppnevnelser i voldtektssaker i Oslo tingrett.

Da fikk vi vite at han hadde hatt et forsvareropdrag for en voldtektstiltalt mann, men at han ble sykmeldt kort tid i forveien og at det derfor hadde skjedd et forsvarerbytte.

Vi hentet ut dommen i denne saken – og fikk da bekreftelsen. Fornavnet på offeret var identisk med det navnet Mirmotahari sa på lydopptaket.

Nå gjensto det bare å finne offeret, informere henne om hva vi slags materiale vi satt på – og få hennes reaksjoner.

I lydopptaket ble det snakket om å kidnappe henne, gi henne en overdose og det ble tenkt høyt om å drepe henne. Det siste ble riktignok raskt avvist av Mirmotahari.

Uansett – vi var enige om at hun måtte informeres – selv om saken skulle anonymiseres. Dessuten lurte vi veldig på om det hadde skjedd henne noe i forbindelse med rettssaken i Oslo tingrett.

Vi kontaktet bistandsadvokat Grethe Larsen og spurte om hun kunne hjelpe oss å komme i kontakt med klienten hennes.

På dette tidspunktet fortalte vi ikke bistandsadvokaten hvorfor vi ønsket å snakke med klienten hennes, bortsett fra at det handlet om voldtektssaken fra året i forveien. Bistandsadvokaten fortalte at hun ikke hadde hatt kontakt med klienten sin på en god stund.

Hun hadde forsøkt noen ganger, fordi det var noen papirer som måtte signeres i forbindelse med erstatningen som kvinnen var idømt i voldtektssaken, men klienten hadde aldri svart på mobilen. Senere skulle det vise seg at hun ikke hadde mobiltelefon.

Vi måtte finne kvinnen selv. Signalene vi fikk var at hun hadde sprukket og ruset seg tungt igjen.

Vi bestemte oss for at voldtektsofferet måtte være sammen med bistandsadvokaten når vi skulle spille av lydopptaket og fortelle hva vi jobbet med. Hun var i en svært sårbar situasjon og vi ønsket at hun hadde en som kunne representere hennes interesser og tale hennes sak.

Vi fikk gjennomført et såkalt utvidet folkeregistersøk på kvinnen for å kartlegge eventuelle familiemedlemmer. Vi snakket med et familiemedlem, men vedkommende kunne fortelle at det var år siden sist det hadde vært kontakt med henne.

Vi spurte bistandsadvokaten om vi kunne få et bilde av klienten hennes fra saksdokumentene i voldtektssaken. Dette for å ha et bilde å sammenligne med når vi skulle lete etter henne. Vi hadde allerede endevendt sosiale medier etter kvinnen uten å finne noe.

Vi fikk ikke noe bilde – kun en beskrivelse: «Tynn, spist ansikt og blondt hår til skuldrene».

Av folkeregisteret gikk det frem at kvinnen hadde byttet adresse hyppig de siste årene. Vi oppsøkte de tre siste adressene.

På den første adressen var det ingen tegn etter henne.

På den andre adressen sto navnet hennes på ringeklokken utenfor bygården, men da vi kom oss inn i bygget og ringte på den aktuelle leiligheten, var det ikke en kvinne som åpnet. Der var det to håndverkere som pusset opp, og som kunne fortelle at den forrige leietakeren hadde flyttet.

Den tredje adressen var en såkalt co/-adresse. Der bodde det et samboerpar som kjente kvinnen. De fortalte oss om hennes situasjon, at hun ruset seg tungt igjen på grunn av voldtekten – at hun enten bodde på et hospits eller på gaten.

Samboerparet mente at kvinnen i en periode hadde bodd i på Prindsen Mottakssenter – et hospits – i Storgata i Oslo. Vi kontaktet Prindsen per e-post og telefon, men fikk beskjed om at de ikke ga ut opplysninger om hvem som var eller hadde vært beboere.

Vi oppsøkte også Prindsen, hvor vi la igjen en lapp med beskjed til kvinnen om å kontakte oss.

Vi fortsatte jakten etter kvinnen på typiske steder hvor rusmisbrukerne i Oslo oppholder seg. Vi var ved sprøyterommet, sprøyteluken, hos Frelsesarmeen og på nye «Plata» – i Brugata. Vi snakket med rusmisbrukerne, i håp om at de kunne hjelpe oss.

Det var en vrien oppgave med tanke på det sensitive rundt overgrepet kvinnen hadde vært utsatt for og hvorfor VG nå ville snakke med henne. De vi snakket med ble fort mistenksomme siden vi ikke ville si hvorfor vi ville komme i kontakt med kvinnen.

Flere fortalte oss at det var i området rundt sprøyteluken og Brugata hvor det var størst sannsynlighet å treffe kvinnen. Vi brukte tre dager. Hver dag var vi i det aktuelle området, flere ganger om dagen, for å finne henne.

På den tredje dagen sto hun plutselig der rett foran oss. Kvinnen i 40-årene fortalte at hun bodde på gaten. Den siste natten hadde hun sovet i en trapp.

Vi ringte til bistandsadvokat Grethe Larsen og fortalte at vi hadde funnet klienten hennes. Vi fikk beskjed om å komme til advokatkontoret et par timer senere.

3.8 Oppfølging

Inne på et møterom hos bistandsadvokaten, spilte vi av lydopptaket med advokat Mirmotahari og fortalte hva vi jobbet med. Møtet varte i en drøy time.

Kvinnen i 40-årene fikk en reaksjon etter møtet med oss. Både vi og bistandsadvokaten ble bekymret for henne. Det endte med at VG fulgte henne til helsepersonell, hvor vi måtte argumentere for at hun skulle få en plass på et kvinnehjem.

Senere var vi i kontakt med kvinnehjemmet for å høre hvordan det gikk med kvinnen, men de hadde ikke lov til å si noe om beboerne. Vi ba dem om å skrive en lapp til kvinnen og gi den til henne.

En drøy uke etter at vi hadde publisert den første saken om lydopptaket, advokat Mirmothari og torpedoen, ringte kvinnen til oss. Hun fortalte at hun fortsatt bodde på kvinnehjemmet. Det virket som om det gikk bedre med henne.

3.9 Spaning

I arkivene hadde vi dårlig med bilder av Mirmotahari, de fleste var gamle. Så vi bestemte at vi måtte skaffe ferske bilder. Vi regnet med at advokaten ikke ville stille på bilder når vi senere skulle konfronterte ham med innholdet på lydopptaket.

Vi antok at han ville være i en meget presset situasjon, og vi ønsket ikke at filming/fotografering skulle øke konfliktnivået.

Vi sjekket beramningslistene i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett, og fant ut at han skulle i en ankesak sammen med sin fraseparerte ektefelle Racha Maktabi. Vi brukte en av VGs mest erfarne og dyktige fotografer til jobben. Fotografen sikret bilder uten å bli oppdaget.

Vi brukte også et par dager til spaning utenfor advokatkontoret til Mirmotahari i Rosenkrantz gate.

Målet var at vår første kontakt med ham om saken skulle skje ansikt til ansikt, slik at han forsto alvoret. Det skulle ikke bare kunne avvises over telefonen.

Det ble et par tidlige morgener og noen sene ettermiddager, før vi traff på ham om ettermiddagen 14. juni. Vi redegjorde kort om saken og spurte om han kunne komme til VG-huset dagen etterpå for å høre på lydopptaket og kommentere innholdet.

3.10 Den første publiseringen

Klokken 10 neste dag, 15. juni, kom Mirmotahari til VG-huset. Han forsto raskt hvor det bar, og ba om tid før VG publiserte noe. Han måtte løse de ansatte på advokatkontoret fra sine kontrakter.

Han fikk frist til klokken 18 med å gjøre dette, samt besvare sitatsjekken.

Samme kveld publiserte vi første avsløring: «Advokaten og torpedoen», med den delen av lydopptaket som handlet om voldtektsofferet.

Dagen etter, 16. juni, ble Mirmotahari pågrepet som følge av VG-avsløringen. Advokatkontoret hans i Oslo og hjemmet hans i Bærum ble ransaket. Før han ble pågrepet rakk han å sende ut pressemelding med blant annet følgende sitat:

«Jeg ser at jeg har opptrådt på en måte som er egnet til å skade advokatstandens anseelse, og vil derfor avvikle min advokatpraksis med umiddelbar virkning. Jeg har orientert Tilsynsrådet for Advokatvirksomhet om dette i dag.»

Denne kvelden publiserte vi avsløringen om sabotasjeplanene mot den nye nattklubben i Fredrikstad.

De første dagene etter avsløringen ble hektiske: Vi ble kontaktet av rekke tipsere som hadde nye, oppsiktsvekkende opplysninger om Mirmotahari. Flere av opplysningene og sakene jobber vi med den dag i dag. Også politiet fikk mange opplysninger. Det tok ikke lang tid før Oslo-politiet bestemte seg for å sette ned en større gruppe med ulik fagkompetanse for å etterforske advokaten.

3.11 Saken tar ny vending

Politiadvokaten møtte motstand i Borgarting lagmannsrett da de forsøkte å varetektsfengsle Mirmotahari etter avsløringen vår. Stridens kjerne sto i om advokaten hadde overtrådt grensene for straffbart forsøk – altså om det var forhold utenfor hans kontroll som var årsaken til at kidnappingen av voldtektsofferet og sabotasjen av utestedet i Fredrikstad ikke ble gjennomført.

I en kjennelse fra Borgarting lagmannsrett 24. juni skrev dommeren følgende:

«Det er et faktum at en kidnapping aldri ble gjennomført. Vurderingen av siktedes uttalelser må gjøres i lys av dette. For at det skal være grunnlag for varetektsfengsling av siktede, må det sannsynliggjøres at siktede har overtrådt grensene for straffbart forsøk, og at det var forhold utenfor siktedes kontroll som var årsaken til at kidnappingen aldri ble gjennomført. I denne saken blir det i realiteten et spørsmål om årsaken til at kidnappingen ikke ble gjennomført var at verken siktede eller Rueintan mente at det ble gitt noe oppdrag om kidnapping i samtalen 20. mai 2015, eller om årsaken var at Rueintan i møtet eller senere avsto fra oppdraget.»

Vi visste– i motsetning til dommeren og politiet – at det fantes en annen meget sannsynlig årsak til at oppdragene aldri ble utført: At ukjente kriminelle i Sverige hadde tatt kontakt med Amir like etter at lydopptaket ble spilt inn, presset ham for store pengesummer – og dermed skremt ham fra å gjennomføre kidnappingen.

I et møte i redaksjonen samme dag ble del to av dette prosjektet på mange måter unnfanget:

Vi forsto at vi måtte dokumentere utpressingen av Mirmotahari. Opplysningene ville kunne spille en avgjørende rolle i bevisvurderingen i saken mot Mirmotahari. Dessuten var det et alvorlig lovbrudd i seg selv.

For å klare det var det åpenbart at vi måtte finne identiteten til de som sto bak utpressingen.

3.12 Jakten på utpresserne

«Daniel» og Fredrik – som satte oss på sporet av hele avsløringen – var i juni og juli fortsatt som sunket i jorden til tross for den massive medieomtalen avsløringen av Mirmotahari fikk. Ikke siden første del av mai hadde de svart på meldinger eller oppringninger på det svenske uregistrerte mobiltelefonnummeret.

Vi visste at de hadde lagt mye arbeid i å holde seg anonyme. Våre forsøk i januar og februar på å finne identitetene hadde ikke ført frem. Nå var det tid for å gå systematisk til verks – med hele spekteret av metoder for personsøk på nett.

Til slutt fikk vi et napp som skulle lede oss videre i riktig retning.

På Facebook er det slik at man kan ta reverserte søk – altså bruke en e-postadresse eller et telefonnummer til å undersøke om den/det er koblet opp mot en profil. Det fungerer ikke alltid, det avhenger av sikkerhetsinnstillingene til den aktuelle brukeren.

Men nå fikk vi treff: Det svenske uregistrerte mobiltelefonnummeret var koblet til en Facebook-profil med navn «Felix Karlsson». På profilmildet var en mann med en åpenbar falsk bart.

Men det mest spennende: Vi kjente igjen ansiktet bak den falske barten. Det var mannen vi hadde møtt på hotellet i Stockholm. Assistenten Fredrik.

Assistenten hadde aldri brukt navnet «Felix» overfor oss. Var Felix hans ekte navn? Facebook-profilen var relativt lukket, kun et par intetsigende bilder i tillegg til profilmildet. Vennelisten, hvis han hadde noen venner, var ikke tilgjengelig.

Vi bestemte oss for å bruke en for de aller fleste ukjent metode for å få frem skjulte venner på Facebook-profilen til «Felix».

3.13 Skjult vennesøk på Facebook

Vi opprettet en ny e-postkonto, som vi igjen brukte til å opprette en ny profil på Facebook.

Etter å ha opprettet den nye profilen, er det viktig at man ikke trykker på «ja» på noen av forslagene Facebook kommer med for «hjelp».

Gjør man det begynner algoritmene å hente inn informasjon automatisk, noe som kan ødelegge for målet: Finne de skjulte vennene til en profil.

Etter å ha ignorert all «hjelp» fra Facebook, søker man opp den aktuelle profilen man er ute etter og legger den til som venn. Vi la til «Felix».

Facebook ønsker å «hjelp» deg med å finne flere venner. Siden den eneste aktive handlingen som algoritmene til Facebook har registrert er en venneforespørsel, vil venneforslagene til Facebook dermed automatisk bli vennene til «Felix» – som han egentlig ønsket å holde skjult.

Man får ikke opp alle, men 20-30 stykker.

Uten at vi forsto det der og da fikk vi opp navn og identiteter som var helt avgjørende i det videre arbeidet. Blant annet mannens samboer – og familiemedlemmer til den andre utpresseren.

3.14 Facebook Graph-søk

Det vanlige nyhetsarbeidet i VG handler ofte om å tømme Facebook-profiler for så mye informasjon som mulig, så raskt som mulig.

Etter et drap f.eks, kan man oppleve at avdødes profilside blir lukket etter noen dager, slik at man ikke lenger har tilgang til potensielt viktig informasjon. Derfor må bilder, venner, poster osv. sikres i en tidlig fase. Dette ble også gjort opp mot profilen til «Felix».

Facebook Graph-søk har etter hvert blitt kjent for mange. Dyktige foredragsholdere som nederlandske Henk van Ess og britiske Paul Myers har reist land og strand rundt for å undervise i dette. Begge har også besøkt Skup en rekke ganger.

Tidligere måtte man skrive setninger ala «Photos liked by Felix Karlsson» i søkefeltet i Facebook, for å få opp eventuelle bilder som en person har likt. Eller «Photos tagged with Felix Karlsson» for å finne eventuelle bilder en person er tagget i.

Det finnes utrolig mange kombinasjoner av Facebook Graph-søk, og det er vanskelig å huske alle. Henk van Ess som har laget en nettside hvor de mest elementære søkene er automatisert: <http://www.graph.tips/>. I VG blir denne nettsiden brukt daglig.

Facebook Graph-søkene opp mot profilen «Felix» ga oss navn på barer han hadde vært på, arrangementer han var invitert til etc. Sporene pekte mot den svenske byen Västerås. En by som senere skulle bli interessant – for det var der kameraten «Daniel» senere ble pågrepet av svensk politi.

3.15 Sporing på datingnettsted

Informasjonen vi satt igjen med etter å ha tømt Facebook-profilen til «Felix» ga oss ikke noe gjennombrudd i første omgang. Vi hadde fortsatt ingen identitet.

På et sted på profilsiden til «Felix Karlsson» sto det fire ord: «Gods Realm, Professional Potatohead».

Disse fire ordene var såpass spesielle at vi ville undersøke om det kunne gi treff i Google. Ordene ble lagt inn i søkefeltet i Google. Der dukket det opp en lenke til en profil på dating-nettstedet «Hot or Not». Mannen som hadde profilen, kalte seg «Freddy».

Også her var det lagt inn bilder. Nok en gang av mannen vi hadde møtt i Stockholm noen måneder i forveien.

Det fantes mange flere bilder på «Hot or Not»-profilen. For å få tilgang til hele profilen til «Freddy» måtte vi opprette en profil på sjekkenettstedet.

Nok en gang tømte vi profilsiden til «Freddy» for alt av bilder og informasjon. Til sammen ni bilder fikk vi ut fra profilen på dating-nettstedet. Vi tok ikke kontakt med «Freddy» på noe som helst måte inne på «Hot or Not». Vi jaktet kun på informasjon som kunne gi oss identiteten.

Deretter startet vi granskingen av bildene vi hadde hentet ut.

3.16 Spurte alle i VG om hjelp

Det ene bildet på «Hot or Not» var fra en bar. Navnene og prisene på drinkene tydet på at baren var i Norge. Mannen sto bak bardisken. Kunne vi finne baren?

I hånden holdt han et magasin fra ArcusGruppen – leverandør av vin og brennevin. Teksten på forsiden var på norsk.

Vi kontaktet de som gir ut bladet og fant ut når den aktuelle utgaven ble gitt ut. Så bestemte vi oss for å be om hjelp fra kolleger. Vi sladdet ansiktene til de to mennene på bildet og sendte en e-post til «VG Alle» – en e-post som går til 461 mottakere – alle ansatte i VG.

«Vi jobber med en sak. Nå trenger vi din hjelp. Kjenner du igjen denne baren?»

Flere kjente igjen baren, VG-fotograf Krister Sørbø var den raskeste. Det gikk bare noen minutter. Det var en populær bar i Oslo sentrum: Piscoteket.

Det skulle vise seg å være nok.

Det store gjennombruddet kom da vi gjorde Google-søket «Piscoteket» + «Fredrik», «Felix», «Freddie». På karrierenettstedet LinkedIn fikk vi treff. Der lå det også et bilde av ham.

Fredrik Karlsen var en 26 år gammel Oslo-mann. Vi fant hans ekte Facebook-profil, tømte den for all informasjon og kjørte nok en gang metoden om skjulte venner. Akkurat som vi hadde gjort med profilen til «Felix Karlsson».

Videre gjorde vi søk i gamle avisartikler i Retriver. Der kom det frem at han hadde drevet med motorsport. I en nettartikkel lå det en lenke til hans private nettside, men den var tatt ned.

Ved å bruke «Wayback Machine», som har lagret milliarder med nettsider over tid, fikk vi resultater. Vi fant fem øyeblikksbilder av hvordan Fredrik Karlsens nettside så ut i 2008.

Vi forsøkte å finne ut av om han var straffedømt i Norge, men det var han ikke.

3.17 Slik fant vi pengesporene

Nå hadde vi identiteten på en av de vi mente sto bak utpressingen – Fredrik Karlsen. Da kunne vi også starte jakten på pengene som de eventuelt hadde fått av Amir Mirmotahari.

Via selskapsregistrene fant vi raskt ut at Karlsen hadde et enkeltmannsforetak, «Liquid Ninja Fredrik Karlsen». Det interessante var at selskapet nylig hadde gått konkurs og ikke minst årsaken til dette:

Skatt Øst hadde et momskrav på 140.000 kroner. Det var altså i 2015 gått flere hundre tusen kroner inn i foretaket, uten at det var blitt betalt moms, gikk det fram av kjennelser som vi hentet hos Oslo byfogdembeter.

Med andre ord: Momskravet var på en slik størrelse at det kunne passe med de opplysningene «Daniel» hadde gitt oss helt i starten av året. At Mirmotahari hadde betalt 560.000 kroner for en harddisk med lydopptaket.

Vi forsøkte mange veier for å finne ut av hvor pengene som hadde gått inn i selskapet hadde kommet fra. Bostyreren Eivor Grindstuen ville ikke hjelpe oss på vei.

Vi bestemte oss for å ta kontakt med Racha Maktabi – Amir Mirmotaharis fraseparerte kone. I forbindelse med avsløringen i juni hadde hun fortalt i et intervju at hun visste at Mirmotahari hadde betalt penger til utpressere. Vi la fram for henne hva slags sak vi jobbet med nå. Mirmotahari satt varetektsfengslet – og hun hadde overtatt den daglige driften av eiendomsselskapet Dampskipsbryggen AS som hun og eks-mannen eier sammen. Her hadde hun startet en omfattende ryddejobb, fortalte hun.

Vi spurte rett ut om Maktabi var kjent med transaksjoner til enkeltmannsfirmaet «Liquid Ninja Fredrik Karlsen». Det bekreftet hun. Maktabi var også villig til å gi oss tilgang til fakturaene.

Vi fikk kopier av fakturaer som viste betalinger fra Dampskipsbryggen, og andre selskaper som Mirmotahari hadde styrt, til foretaket som sto registrert på Fredrik Karlsen. Det fantes også bankoverførsler som bekreftet beløpene på fakturaene, ifølge Maktabi.

Faktuarene viste at det var blitt overført 768.000 kroner fra Amir Mirmotahari til enkeltmannsforetaket til Fredrik Karlsen.

Under «deres referanse» sto det et annet navn: «Daniel».

3.18 Svenske krimregistre

Nå hadde vi sikker identitet på en av de to utpresserne - og vi hadde klart å spore pengene fra Mirmotahari til Fredrik Karlsens enkeltmannsforetak.

En arbeidsoppgave gjensto: Finne identiteten til «Daniel».

Vi begynte å ringe kretsen rundt Fredrik som vi nå hadde god kontroll på – takket være Facebook. Det tok ikke lang tid før vi fikk hjelp:

«Daniel» sitt egentlige navn var Maher El Natour – en 37 år gammel mann som hadde vært internasjonalt etterlyst gjennom Interpol i flere år.

Vi hadde hørt navnet før – i en telefonsamtale med «Daniel» eller Fredrik Karlsen. De hadde reagert på et TV-innslag på krimprogrammet «Åsted Norge».

I slutten av februar hadde «Åsted Norge» vært med spanere fra Oslo politidistrikt på jakt etter Maher El Natour i hovedstadens gater. «Daniel» og Fredrik Karlsen hadde

fortalt oss at det var flere feil i innslaget, for de kunne fortelle at de «kjente» den etterlyste 37-åringen.

Etter å ha fått bekreftet identiteten, fikk vi snart vite at Maher El Natour hadde blitt pågrepet i en narkotikasak i Sverige. Skjebnen skulle ha det til at han ble tatt samme dag som vi publiserte den første avsløringen om Amir Mirmotahari – 15. juni.

Vi forsøkte å finne ut av detaljene i saken. Maher El Natour ble pågrepet i Västerås, varetektsfengslet i Göteborg og etterforsket for den nye narkotikasaken av politiet i Östersund.

Det var vrient å finne frem.

I VG bruker vi fra tid til annen svenske krimregistre – nettsider som henter ut det meste av dommer og tiltaler fra domstolene i Sverige.

Et eksempel på en slik side er www.lexbase.se. Det koster noe, men man kan finne mye. Der fant vi noen av eldre dommer mot Maher El Natour.

I høst hadde en kollega av oss kontakt med en av reporterne i Schibsted-avisen Aftonbladet. Vår svenske kollega kunne fortelle om en ny nettside, som angivelig var bedre. Den heter www.verifiera.se. Og det viste seg at den var mye bedre.

På Verifiera fant vi frem til den nye narkotikasaken mot Maher El Natour – den handlet om en cannabisplantasje som ble funnet i Härjedalen i Midt-Sverige. Fra tidligere jobbing i Sverige, visste vi at de i Sverige har helt andre innsynsregler i straffesaker.

Vi kontaktet Östersunds tingsrätt og fikk ut den såkalte förundersökningsprotokollen, som inneholder alle etterforskningsdokumentene som påtalemyndigheten mener har betydning når de skal føre saken for retten.

I etterforskningsdokumentene fikk vi tilgang til avhør av Maher El Natour, hvor han beskrev sitt nære bånd til Fredrik Karlsen. I dokumentene lå det også et bilde av Fredrik Karlsen. Det var tatt inne i huset med cannabisplantasjen.

Vi søkte også innsyn i det såkalte overskuddsmaterialet i etterforskningen til svensk politi. Det gjorde at vi fikk tilgang til avhør og bankutskrifter som ikke var en del av dokumentene som skulle legges frem når narkotikasaken skulle opp for retten.

Vi var i kontakt med etterforskningslederen i slutten av september, som kunne opplyse at også Fredrik Karlsen var tatt i narkotikasaken. I oktober og november reiste vi til Sverige for å følge rettssakene i saken om cannabisplantasjen.

3.19 Brevskriving

Maher El Natour ville ikke snakke med oss da vi møtte frem i rettssalen i Sundsvall i slutten av oktober. Det var to årsaker til at vi var der: 1. Sikre oss bilder av han. 2. Forsøke å få intervju.

I Sverige er det tillatt å fotografere den tiltalte i forbindelse med rettsmøter – fotografen kan stå i døråpningen til en rettssal og fotografere alle involverte fra utsiden.

Det var viktig at Maher El Natour fikk mulighet til samtidig imøtegåelse i avsløringen om Mirmotaharis utpressere. Vi skrev derfor et brev til ham som han fikk overlevert under rettssaken:

«VG planlegger en omfattende artikkel om pengeutpressingen av advokaten Amir Mirmotahari i Oslo i Norge. I artikkelen planlegger vi å identifisere deg som utpresseren «Daniel», som i løpet av en periode i 2015 presset Mirmotahari for flere hundre tusen kroner.»

Han fikk brevet via sin svenske advokat. Vi forsikret oss om at han leste det. Han ville fortsatt ikke snakke med oss. Vi har også sendt et brev til fengselet hvor Maher El Natour soner. Vi har heller ikke fått svar på dette brevet.

Vi sendte også et brev til Fredrik Karlsen som satt varetektsfengslet. Heller ikke han besvarte brevet. I begynnelsen av november ble han frikjent og løslatt.

Vi forsøkte å komme i kontakt med ham via alle kanaler vi kjente: Advokater, familie, venner, telefonnumre, e-postadresser, sosiale medier.

Ikke noe svar.

3.20 Folkeregister

Løsningen ble en av de kvinnelige Facebook-vennene til «Felix Karlsson» – som viste seg å være hans samboer. Siden vi fant ut identiteten til Fredrik Karlsen, hadde vi vært jevnlig inne i folkeregisteret for å sjekke om det dukket opp en ny adresse på ham. En gang i løpet av høsten dukket det opp en svensk adresse på ham.

I slutten av november, da vi jobbet med å få tak i ham, kryssjekket vi adressen med adressene til kvinnene som hadde dukket opp blant de skjulte vennene til «Felix Karlsson».

Vi hadde kildeopplysninger om at han bodde sammen med en kvinne i Sverige. Og den ene kvinnen vi hadde navnet på, hadde samme adresse som Fredrik Karlsen. Navn, nummer og adresse lå i en svensk telefonkatalog.

Etter å ha kontaktet henne, gikk det bare en drøy halvtime før Fredrik Karlsen ringte oss.

Vi snakket med ham i to telefonsamtaler 29. november. Vi fortalte hvorfor det var viktig for oss å snakke med ham, fortalte om fakturaene og annen dokumentasjon vi hadde og ga ham mulighet til å gi sin versjon av hva som skjedde da Mirmotahari ble presset for penger.

I telefonsamtalene kunne vi også bruke informasjon fra notatene fra den gang vi hadde snakket med «Daniel» og assistenten Fredrik i sikkerhetselskapet. Det var nyttig for å få ham til å snakke. Jo flere detaljer man kjenner til, jo mer sier mennesket man snakker med.

I telefonsamtalene bekreftet han at Maher El Natour var «Daniel». Han bekreftet også at han kjente til de store pengesummene som hadde gått inn på bankkontoen og foretaket hans.

10. desember publiserte vi «Utpresserne» som dokumentar i VG Helg - og på VG Nett.

4. DETTE ER NYTT

- VG avslørte at advokat Amir Mirmotahari (39) spurte torpedo Raein Rueintan om å kidnappe et voldtektsoffer i forkant av en rettssak i Oslo tingrett. Målet var å få saken henlagt og klienten hans løslatt.
- VG avslørte at advokat Amir Mirmothari spurte torpedo Raein Rueintan om å sabotere åpningen av nattklubben NiNi Beach i Fredrikstad. Oppdraget skulle utføres med blant annet røykbomber.
- VG avslørte at Maher El Natour og Fredrik Karlsen presset Amir Mirmotahari for minst 768.000 kroner i tiden etter at opptaket ble spilt inn.

5. KONSEKVENSER

De tre store avsløringene til VG har fått følgende konsekvenser så langt: Det gikk under et døgn fra vi publiserte den første avsløringen «Advokaten og torpedoen» 15. juni til Amir Mirmotahari var pågrepet av politiet.

I det første fengslingsmøtet ble han varetektsfengslet for motarbeiding av rettsvesenet og for forsøk på grovt skadeverk. Begge postene i siktelsen var en direkte følge av VGs avsløringer 15. og 16. juni.

VGs avsløringer var starten på en av de mest omfattende etterforskningene i Oslo politidistrikt i 2016.

Politiet satte ned en etterforskningsgruppe på tvers av de forskjellige seksjonene i politidistriktet, for å sikre best mulig kompetanse og erfaring på flest mulige felter i etterforskningen.

Den videre etterforskningen har ført til stadige utvidelser i siktelsen mot Mirmotahari.

Mirmotahari sitter fortsatt varetektsfengslet. I dag er han siktet for:

- Motarbeiding av rettsvesenet
- Grov korrupsjon
- Forsøk på grovt skadeverk
- Narkotikaforbrytelser
- Grov tvang

Allerede dagen etter VGs første avsløring, varslet Mirmotahari at han kom til å legge ned advokatvirksomheten sin. Kun det formelle gjenstår. Da VG publiserte sin første avsløring hadde advokatfirmaet Pharos ni ansatte. Disse er i dag løst fra sine kontrakter.

I september besluttet Advokatbevillingsnemden å frata Mirmotahari bevillingen. Dette skjedde som en direkte følge av VGs avsløringer om lydopptaket og samtalen med torpedoen. Mirmotahari ble stemplet som «uskikket som advokat».

Politiets etterforskning har ført til at personer som Mirmotahari skal ha samarbeidet tett med er blitt pågrepet og siktet for grov korrupsjon. Blant disse er:

- Fængselsbetjent (28) – siktet for grov korrupsjon.
- En kvinnelig tolk i 50-årene – siktet for grov korrupsjon.
- En tidligere mannlig ansatt i 30-årene på advokatkontoret Mirmotahari ble pågrepet og siktet for hvitvasking.

Videre har etterforskningen av fængselsbetjente ført til pågripelse og siktelse mot nok en forsvarer:

- Advokatfullmektig Usama Ahmad (30) – siktet for grov korrupsjon.

Ragnvald Brekke i Oslo politistrikt, som er ansvarlig for etterforskning av Amir Mirmotahari, mente etter å ha lest «Utpresseren» at opplysningene i saken «indikerer at vi står overfor et forsøk på et grovt straffbart forhold».

Ifølge politiet vil etterforskningen mot Amir Mirmotahari fortsette utover våren 2017.